

Křčenski čah we Wojerowskej drasće je wjeršk 3. Krabatowych swjedženskich hrow w Čornym Chołmcu. Obrist Jan Šadowic rozkladuje tule Awgustej Sylnemu a zdobom publikumej serbske wosebitosće.

Lóštna hra přećiwo předsudkam

Tež 3. Krabatowy festival wokoło Čornochołmčanskeho Čorneho mlyna přihladowarjow zaso wobkuzłuje

„Kak jenož tule kónčinu hidžu – radšo so do Sibirskeje podam, hač w Serbach wostanu!“ Ně, přecelow njeje sej krajny bohót z tajkimi a hinašimi wuprajnemi w Čornym Chołmcu zdobył. Najradšo chcył přazu a serbsčinu zakazač. A na znate wašnje klasiskeho serbowzračka

slyšimy jeho so hóršić: „Spart Euch das Sorbisch-Gequatsche, redet deutsch!“

Haj, při wšěch lóštnych scenach a jaknych žortach, tradicionalnej drasće a modernych spěwach – na 3. Krabatowych swjedženskich hrowch so tež něšto raznje wobjednawa: předsudki přećiwo

serbsčinje. Wone słušeja do krucha „Krabat – hra wo zbožo wo Čorny mlyn“ runje tak kaž njesympatiski zastojnik a Čorny mlynk na boku zla, kotraž ma Krabat přewinyć. „Sće wo zwadže wo městnych taflach we Łužicy slyšał?“, praša so obrist Jan Šadowic Awgusta Sylneho a narěči tak tež hladajo na wobškodžene serbske tafle brizantnu tematiku. Tak prawje so tema sakskeju kralej najprjedy njelubi. Rěčnopolitiski wjeršk pak je wokomik, hdyž zo městna tafla „Schwarzskollm“ na „Čorny Chołmc“ změni – dobro je zło přewinyło, serbski napis ma prioritu.

Štóz chce, móže politiske poselstwo snano tež přeslyšeć, so w lóštnje atmosferje zabawjeć a wot lokalneho kolorita so wobkuzlać dać. „Druha položka hry je so mi jara lubiča, wona bě poľna humora a moderna. Zejmuj kłobuk před ludźimi, kotřiž so tule angažuja, to je genialne“, rjekny mi Daniel Werner z Čorneho Chołmca. Jeho žona zahorjena praješe, zo džowce w pěstowarni tež serbske slowa a w rejewanskej skupinje serbske spěwy a reje zeznawatej. „Hladam skerje skeptisce na to“, mjenješe młody nan. Zda so, zo čaka na mustwo Drježdžanskeje agentury a towarstwa Krabatowy mlyn hišće wjele džěla, chcedža-li swoju misiju budźenja serbskosće w holi wuspěšnje

zmištrować. „Dyrdomdeje Krabata njejsu hišće dopowědane“, rjeknje Jan Šadowic. A strowjo ze serbskim „božemje“ so kral Awgust Sylny – wón ma wězo poslednje slowo – z publikumom rozžohnuje.

Móžemy wćipni być, što sej klětuši šef Alexander Siebecke, syn wunamakarja

formata Krabatoweho festivala Petera Siebecki, wumysli. Po kwasu a křiceńcy je reservoir wulkich serbskich swójbných swjedženow najprjedy raz wučerpany – reservoir brizantnych serbskoněmskich temow zawěsće nic.

■ Cordula Ratajczakowa

Na přazy zaklinči tež serbski spěw – tónraz hišće z paska, ale štó wě, hač angažowani akterjo klětu snano tež tele rěčne wužadnje zmištruja. Fota: U. Herzger

Steffen Urban jako Awgust Sylny spočča kruchej znowa wosebity šarm. Zhromadnje z Joachimom Kapsom jako obristom Janom Šadowicom wjedže wón po stawiznje.

Jurkec mandželskaj sej w Malešecach bróžnju na kofejownju přetwariloj

Heidrun Jurk je mějicelka Malešanskeje brjóžnjowej kofejownje. Tři lěta bě wona z mandželskim Fredom bróžnju přetwarjała, prjedy hač móžešaj hosćenc w lěće 2012 wotewrěć.

Nimo pónđzele a wutory je bróžnjowa kofejownja w Malešecach wšědnje wot 14 do 18 wotewrjena. Heidrun Jurk poskića tam ke kofejej samopječeny tykanc, kaž twarohowy, Malešanski jabłuko-pospkowy abo šokolodowy tortu. Družiny wona přeco mjenja. Nimo pječwa porjeđa korčmarka hosćom wšelake jědže z pónoje, ale tež kisate bėrny. Dawno wjesnjenje wědža, zo móžeš w Jurkec bróžni po skazanju tež rjane swójbne swjedženje wotměć, tak zo tam hižo mnozy hač do poľnocy hejsowachu. Rady załožeja do spodobnje wuhotowaneje rumnosće ze wšelakimi ratarskimi gratami a brunej keramiku kolesowarjo, kotřiž su na Sprjewinej kolesowarskej šćežce po puću. Prawidłownje přijědu tež wopytowarjo z awtom z Drježdžan, popřeja sej w Malešecach šalku kofeja a skibku tykanc, podadža so na to z kolesom do překrasneje hatneje wokoliny a po tym w bróžnjowej kofejowni hišće powjerčeja, prjedy hač so zaso domoj wróća.

Turizm je so tež w biosferowym rezervace Hornjołužiska hola a haty derje

wuwił, Heidrun Jurk z wjeselom praji. „Ludžom so naša kónčina wokoło Budyšina a Zubornički jara lubi. Kelko pućowacych to je, pak wot wjedra wotwisuje.“

Rady sej turisća w kofejowni wupožohene prospekty a flajery sobu bjeru, w kotrychž tež tojšto wo Serbach zhonja. „Někotryžkuli njewě, zo tu slyča Serbja

bydla. Dwurěčnych napisow na taflach dla sej často mysla, zo su w Pólskej.“

W Jurkec bróžnjowej kofejowni ma 25 do 30 ludźi městno, tež wonka móža se-

džec. Heidrun Jurk je wukubłana předawarka, džělaše w NDRskim času pola Konsuma, pozdžišo bě ABMnica a na kóncu je w Budyšinje tekstilije předawala. Po swjatoku je tež w bywšim Wagner hosćencu w Małowjelkowskim prazwěrjencu wupomhała. Dokelž ma hač do renty hišće chwile dosć, je so tuž zhromadnje z mandželskim nadžijepoňna do samostatnosće zwažila. Mysličku kofejownje bě zrodziła, dokelž w Malešecach hižo žanoho hosćenca njeje. Něhdy daleko znaty a woblubowany „Wodny muž“ je dawno zawrjeny. Jurkec mandželskaj kupištaj sej tuž we wsy statok, na kotrymž bróžnju a bydleniski dom dospołnje přetwaristaj. „Nimale wšitke twarske džěla, kaž murjowanje, blidarske džěla a kładženje kachlicow je mój mandželski sam wukonjał“, mać 25lětneho syna a 21lětnjeje džowki praji. Wona tónle žiwjenski krok dotal wobzarowała njeje, byrnjež přeco lochko njebyło. Ale runja druhim gastronomam a wšěm, kotřiž w poslužnistwje džěłaja, wjeseli so Heidrun Jurk nad spokojnymi hosćimi. W bróžni móža sej wopytowarjo tež dekoraciju wšelakich kofejowych kanow wobhladać, kotraž Jurkec swójba hromadzi, a wobdźiwać móža tam mólby susodki, lajskeje wuměłce Gudrun Lerch.

■ M. Weclich

Heidrun Jurk, mějicelka Malešanskeje brjóžnjowej kofejownje, poskića svojim hosćom samopječeny tykanc. Kofejowe kany, kotraž hromadzi, jej hosćo druhdy tež jako dar sobu přinjesu. Foto: SN/M. Bulank